

Төлеу Есбол Тынысбекұлының «Мегаполис жағдайындағы кардиология орталығының жұмысын оңтайландыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмысына,
6D110200 «Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша PhD дәрежесін алу үшін ұсынылған.

РЕЦЕНЗЕНТТІҢ ЖАЗБАША ПІКІРІ

№ п/п	Өлшемшарттар	Өлшем шарттарға сәйкестігі (жауап нұсқаларының бірін сызу)	Ресми рецензенттің ұстанымына негіздеме (ескертуді курсивпен көрсету)
I.	Диссертацияның тақырыбы (оны бекіту күніне) ғылымның даму бағыттарына және/немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкес келеді	<p>1.1 Ғылымның басым бағыттарына немесе мемлекеттік бағдарламаларға сәйкестігі:</p> <p>1) диссертация мемлекеттік бюджеттен қаржыландырылатын жоба немесе мақсатты бағдарлама шеңберінде орындалған (жобаның немесе бағдарламаның атауы мен нөмірін көрсету);</p> <p>2) диссертация басқа мемлекеттік бағдарлама шеңберінде орындалған (бағдарламаның атауын көрсету);</p> <p>3) диссертация Қазақстан Республикасы Үкіметі жанындағы Жоғары ғылыми-техникалық комиссия бекіткен ғылымның басым бағытына сәйкес келеді (бағытын көрсету).</p>	Диссертация жұмысы денсаулық сақтау жүйесінде стандартизация құралдарын пайдаланып, кешенді бағалау негізінде кардиологиялық орталықтың қызметін оңтайландыру әдістерін әзірлеу және енгізуге арналған.

2.	Ғылым үшін маңызы	Жұмыс ғылымға айтарлықтай үлес қосады/қоспайды және оның маңыздылығы жақсы ашылған / ашылмаған.	Зерттеу ғылымға айтарлықтай үлес қосады, өйткені ол денсаулық сақтау саласындағы ең өзекті міндеттердің бірі — мегаполис жағдайында кардиология орталығының қызметін оңтайландыруға бағытталған. Зерттеудің маңыздылығы жақсы ашылған және оның нәтижелерін Денсаулық сақтау, медициналық Менеджмент және стандарттау саласындағы одан әрі ғылыми әзірлемелердің негізі ретінде пайдалануға болады.
3.	Өзі жазу принципі	Өзі жазу деңгейі: 1) жоғары; 2) орташа; 3) төмен; 4) дербестік жоқ.	Ізденуші барлық кезеңдерде — әдістемені және құралдарды әзірлеуден бастап, нәтижелерді интерпретациялау мен ұсыныстарды енгізуге дейін — толық дербестік көрсетті.
4.	Ішкі бірлік принципі	4.1 Диссертацияның өзектілігін негіздеу: 1) негізделген; 2) жартылай негізделген; 3) негізделмеген.	Автор медициналық көмектің сапасымен пациенттердің қауіпсіздігін зерттеу дестандарттау әдістерін енгізуге нақты баға берді. Сонымен қатар, Ұлттық стандарты бейімдегеннен кейін Қалалық кардиология орталығын дамедициналық қызметтердің негізгі сапа көрсеткіштері

		бойынша – өлім-жітім, асқынулар, шағымдар, стационарлық науқастардың ауру тарихына сыртқы тексеру нәтижелері бойынша айыппұлдар және пациенттердің қанағаттанушылығы – бағалау жүргізілді.
	4.2 Диссертация мазмұны диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) сәйкес келеді; 2) жартылай сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді.	Барлық бөлімдер зерттеу тақырыбымен тікелей байланысты.
	4.3. Мақсаты мен міндеттері диссертация тақырыбына сәйкес келеді: 1) сәйкес келеді; 2) ішінара сәйкес келеді; 3) сәйкес келмейді.	Мақсат пен міндеттер дұрыс тұжырымдалған және толық орындалған.
	4.4 диссертацияның барлық бөлімдері мен ережелері логикалық тұрғыдан өзара байланысты: 1) толығымен өзара байланысты; 2) өзара байланыс ішінара; 3) өзара байланыс жоқ.	Диссертация логикалық түрде, қайшылықтарсыз құрылған.
	4.5 Автор ұсынған жаңа шешімдер (принциптер, әдістер) аргументтелген және белгілі шешімдермен салыстырмалы түрде бағаланған: 1) сыни талдау бар; 2) талдау ішінара; 3) талдау өз пікірлері емес, басқа авторлардың	Диссертацияда кардиологиялық орталықтарда медициналық көмектің сапасымен қауіпсіздігін камтамасыз етуге арналған халықаралық және отандық тәжірибедегі қолданыстағы тәсілдерге сыни талдау жүргізілді.

		дәйексөздері; 4) талдау жоқ.	Ұлттық стандарттарды кардиологиялық профильдің ерекшелігіне бейімдеу, «Медициналық қателіктер банкі» құру — клиникалық оқиғаларды жүйелі түрде жинау және талдауға, сондай-ақ қайталанатын қателіктердің алдын алуға бағытталған. «Қауіпсіздік мәдениетін» бағалау алғаш рет ҚР-да медициналық қызметкерлермен пациенттер арасында жүргізілді. «Dzhandosov Софт» МЖЖ-де стандарттардың сапамен қауіпсіздік талаптарының, оның ішінде СПП және ішкі аудиттің (ВА) сақталуын бақылау элементтерін қамтитын жаңа функционал жасалды.
5.	Ғылыми жаңалық принципі	5.1 Ғылыми нәтижелермен ұстанымдар жаңалығы: 1) толығымен жаңа; 2) жартылай жаңа (жаңалығы 25-75% аралығында); 3) жаңа емес (жаңалығы 25%-тен аз).	Төлеу Е.Т. диссертациясының ғылыми нәтижелері жоғары дәрежеде жаңалыққа ие. Ұсынылған жұмыс — медициналық көмектің сапасымен пациенттердің қауіпсіздігін зерттеуде стандартизация әдістерін енгізуді бағалауға арналған алғашқы отандық ғылыми-зерттеу еңбек болып табылады. Диссертацияда бар проблемалар ғана сипатталып қоймай, оларды шешудің түп нұсқа жолдары ұсынылған, бұл ғылыми ұстанымдардың толық жаңалығын дәлелдейді.

		<p>5.2 Диссертация қорытындылары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) толығымен жаңалық; 2) жартылай жаңалық (25-75% жаңалық); 3) жаңалық жоқ (25%-дан аз жаңалық). 	<p>Төлеу Е.Т. қорытындысы толық жаңалық болып табылады, себебі олар Қазақстан Республикасындағы ірі кардиологиялық орталықтардың бірінде сапамен қауіпсіздік стандарттарын нақты тәжірибеде қолдануды қамтитын кешенді қолданбалы зерттеуге негізделген. Автор тек қана қазақстандық медициналық ұйымдарда сапамен қауіпсіздік стандарттарының жеткіліксіз интеграциясын растап қоймай, сонымен қатар отандық денсаулық сақтау жүйесінің жағдайында бұл құбылыстың нақты себептерін анықтады: дайын персоналдың тапшылығы, қызметкерлердің төмен деңгейдегі тартылуы, стандарттардың фрагментті енгізілуі, мониторингтің шектеулі цифрлық құралдары. Бірінші рет Қалалық кардиологиялық орталықтың ерекшеліктерін ескере отырып, стандарттарды кезең-кезеңімен енгізу бойынша практикалық ұсыныстар жасалды. Пациенттердің қауіпсіздігін жүйелі басқару тәсілі ұсынылды, оған кері байланыс механизмдері, инциденттерді талдау, персоналмен пациенттердің сауалнамалары және «қауіпсіздік мәдениеті» элементтерін</p>
--	--	--	---

			<p>оқытуға енгізу кіреді. Осылайша, жұмыстың қорытындылары жаңалыққа және оригиналдықына ие болып, бұрын белгілі мәліметтерді қайталамайды — олар ғылыми тәсілдің терең интеграциясына негізделген.</p>
		<p>5.3 Техникалық, технологиялық, экономикалық немесе басқару шешімдері жаңа және негізделген: 1) толығымен жаңа; 2) ішінара жаңа (жаңалық үлесі 25-75% аралығында); 3) жаңа емес (жаңалық үлесі 25%-тен аз).</p>	<p>Төлеу Е.Т. диссертациясында кардиологиялық орталықтарда медициналық көмектің сапасын қамтамасыз ету және стандарттау жүйесінің тиімділігін арттыруға бағытталған жаңа ұйымдастырушылық-басқару шешімдері ұсынылған. Автор «Қызметкерлер мен пациенттердің қанағаттанушылығын анықтау және «қауіпсіздік мәдениеті» элементтерін бағалау анкета» сын, ішкі стандарттар жүйесін (СОПтар), сапа көрсеткіштерін, «Медициналық қателер банкі» және цифрлық тұрғыда жүзеге асырылған медициналық ақпараттық жүйедегі сапа мен қауіпсіздікті бағалау функционалын әзірлеп, енгізген. Ұйымдастырушылық, клиникалық және мінез-құлықтық факторлардың кешенді бағалау негізінде стандарттарды енгізу мен бағалауға жаңа тәсіл ұсынылған, бұл негізгі көрсеткіштерді (өлім-жітім, асқынулар, шағымдар, оқиғалар) жақсартып, басқару</p>

			<p>тәуекелдерін азайтуға мүмкіндік берді. Экономикалық тиімділік айыппұлдардың төмендеуі, пациенттердің жолдарын оңтайландыру және қанағаттанушылықтың артуы арқылы расталды. Автор ұсынған ұсыныстар практикалық қолдануға бағытталған және мегаполистегі және аймақтық денсаулық сақтау жүйелеріндегі басқа кардиологиялық орталықтарға масштабталуы мүмкін, бұл олардың ғылыми жаңалығын және қолданбалы маңыздылығын дәлелдейді.</p>
6.	Негізгі қорытындылардың негізділігі	<p><u>Барлық негізгі қорытындылар ғылыми тұрғыдан сенімді дәлелдерге негізделген немесе (qualitative research және өнермен гуманитарлық ғылымдар салалары үшін) жеткілікті түрде негізделген.</u></p>	<p>Төлеу Е.Т. диссертациялық жұмысының қорытындылары 2017–2023 жылдар аралығында кардиологиялық орталықта медициналық көмектің сапасымен қауіпсіздігін бағалау барысында алынған деректердің статистикалық талдауы арқылы расталған. Зерттеуде көрсеткіштерді мониторингтеу мен талдаудың заманауи әдістері және дұрыс статистикалық критерийлер қолданылып, жүйелі қателіктерден аулақ болынып, алынған нәтижелердің сенімділігі арттырылған. Негізгі тұжырымдар халықаралық стандарттармен салыстырылып, автордың эмпирикалық деректерімен, оның ішінде пациенттердің</p>

			қауіпсіздігімен медициналық көмектің сапасының негізгі көрсеткіштерінің жақсаруы динамикасымен расталған. Қорытындылардың шынайылығы стандарттарды енгізу туралы ресми актілердің, Scopus индексіне кіретін және ККСОН ұсынған журналдардағы жарияланымдардың болуымен расталып, жұмыстың ғылыми негізді және дәлелді екендігін көрсетеді.
7.	Қорғауға шығарылған негізгі ережелер	<p>Әрбір тұжырым бойынша келесі сұрақтарға жеке-жеке жауап беру қажет:</p> <p>7.1 Тұжырым дәлелденген бе?</p> <p>1) дәлелденген;</p> <p>2) негізінен дәлелденген;</p> <p>3) негізінен дәлелденбеген;</p> <p>4) дәлелденбеген;</p> <p>5) ағымдағы формулировка бойынша дәлелденуін тексеру мүмкін емес.</p> <p>7.2 Тұжырым тривиалды ма?</p> <p>1) иә;</p> <p>2) жоқ;</p> <p>3) ағымдағы формулировка бойынша тривиалдылығын тексеру мүмкін емес.</p> <p>7.3 Тұжырым жаңалық ма?</p> <p>1) иә;</p>	<p>Негіздеме: барлық тұжырымдар 2017–2023 жылдар аралығында кардиологиялық орталықтың қызметін бағалау кезінде алынған басқарушылық, клиникалық және эпидемиологиялық деректердің кешенді талдауының нәтижелерімен расталған. Нәтижелердің сенімділігі мен қайталанушылығын қамтамасыз ететін дұрыс статистикалық әдістер (негізгі көрсеткіштердің динамикасын талдау кірген) қолданылған.</p> <p>Негіздеме: тұжырымдар қолданбалы сипатқа ие болып, көппрофильді стационар жағдайында медициналық көмек сапасы мен қауіпсіздігін басқарудың жаңа ұйымдық-әдістемелік тәсілдерін көрсетеді. Қолданылған</p>

		<p>2) жоқ;</p> <p>3) ағымдағы формулировка бойынша жаңалығын тексеру мүмкін емес.</p> <p>7.4 Қолдану деңгейі қандай?</p> <p>1) тар;</p> <p>2) орташа;</p> <p>3) кең;</p> <p>4) ағымдағы формулировка бойынша қолдану деңгейін тексеру мүмкін емес.</p> <p>7.5 Мақалада дәлелденген бе?</p> <p>1) иә;</p> <p>2) жоқ;</p> <p>3) қазіргі тұжырымда нақты дәлелденгенін тексеру мүмкін емес.</p>	<p>шешімдер практикалық бағытталған және формалды немесе жеңінен танымал тұжырымдарды қайталамайды.</p> <p>Негіздеме: Қазақстан Республикасында алғаш рет ерекше басқарушылық құралдар енгізіліп, апробацияланған — «медициналық кәсіпкерлік банкі», қауіпсіздік мәдениеті бойынша сауалнамалар, МАЖ сапа стандарттарын бағалауға арналған цифрлық функционал.</p> <p>Негіздеме: алынған нәтижелер кардиологиялық орталықтар деңгейінде ғана емес, мегаполистік денсаулық сақтау жүйесінде де қолданылуы мүмкін. Дайындалған ұсынымдар мегаполистің кардиологиялық орталықтарында енгізілуге және аккредиттеу мен сапа менеджменті саласында пайдаланылуға кенейтіле алады.</p> <p>Негіздеме: диссертацияның негізгі ғылыми және практикалық тұжырымдары апробациядан өткен; ККСОН ұсынған және халықаралық дерекқорларда (оның ішінде Scopus-та) индекстелетін рецензияланған журналдарда жарияланған, сондай-ақ халықаралық конференцияларда таныстырылған.</p>
--	--	--	---

8.	<p>Дәйектілік қағидаты.</p> <p>Дереккөздер мен ұсынылған ақпараттың дәйектілігі</p>	<p>8.1 Әдістемені таңдау негізделген немесе әдістеменің жеткілікті толық сипатталғаны:</p> <p>1) иә; 2) жоқ.</p> <p>8.2 Диссертация жұмысының нәтижелері заманауи ғылыми-зерттеу әдістерімен деректерді өңдеу және интерпретациялау әдістерін, сонымен бірге компьютерлік технологияларды қолдану</p>	<p>Диссертацияда Төлеу Е.Т. әдістемені таңдау толық негізделіп, «Зерттеу материалдарымен әдістері» атты жеке тарауда баяндалған. Автор кешенді тәсілді қолданады, оған ғылыми әдебиетті аналитикалық шолу, стандартизация модельдерінің салыстырмалы талдауы, сараптамалық бағалау және кардиологиялық орталық базасындағы тәжірибелік зерттеу кіреді. Эфективтілікті бағалау үшін сандық және сапалық әдістер — персоналмен пациенттердің сауалнамалары, медициналық құжаттаманың статистикалық өңделуі, жүйелік және салыстырмалы талдау, сараптамалық бағалаулар қолданылған. Ұсынылған әдістемені мегаполис кардиологиялық орталығы жұмысына стандартизация жүйесін енгізудің әсерін сенімді бағалауға және алынған ғылыми маңызды қорытындыларды растауға мүмкіндік береді.</p> <p>Төлеу Е.Т. диссертациясының нәтижелері заманауи эпидемиологиялық және статистикалық талдау әдістерін қолдану арқылы алынған, оның ішінде салыстырмалы тәуекелдерді есептеу және р-мағынасы арқылы статистикалық</p>
----	---	---	---

		<p>ануаркылыалынғанба: 1) иә; 2) жоқ.</p>	<p>маңыздылықты бағалау бар. Деректерді өңдеу кәсіби статистикалық бағдарламалық пакеттер (SPSS, Statistica 21.0) көмегімен жүргізіліп, нәтижелердің жоғары дәлдігімен сенімділігін қамтамасыз етеді. Осылайша, қолданылған методология халықаралық стандарттарға сәйкес және зерттеудің мақсаттарымен міндеттеріне адекватты.</p>
		<p>8.3 Теориялық қорытындылар, модельдер, анықталған өзара байланыстар мен заңдылықтарға жирибелік зерттеу арқылы дәлелденіп, расталған (педагогикалық бағыттағы дайындықтар үшін нәтижелер педагогикалық эксперимент негізінде дәлелденген): 1) иә; 2) жоқ.</p>	<p>Диссертацияда Төлеу Е.Т. теоретикалық қорытындылармен анықталған заңдылықтар аккредиттеу стандарттарын енгізу және кардиологиялық орталықта медициналық көмектің сапасын бағалау бойынша кешенді зерттеу барысында алынған эмпирикалық деректермен расталған. Автор стандарттардың тиімділігіне әсер ететін негізгі факторларды анықтаған (қызметкерлердің біліктілік деңгейі, СОП-тардың интеграция дәрежесі, қызметкерлердің қауіпсіздік мәдениетіне қатысуы, көрсеткіштерді мониторингтің қол жетімділігі) және олардың маңыздылығын статистикалық талдау әдістерімен дәлелдеген (р-мағынасы, салыстырмалы тәуекелдер).</p>

		<p>Алынған модельдер мен динамикалық қатарлар стандарттардың жүйелі іске асырылуы мен мақсатты басқарушылық араласулардың процестер құрышымын және клиникалық нәтижелерді (асқынуларды, өлім-жітімді төмендету, науқастар мен персоналдың қанағаттануын арттыру) елеулі жақсартатынын көрсетті. Бұл анықталған өзара байланыстардың тек теориялық маңызы ғана емес, сонымен қатар практикалық тиімділігі бар екенін, зерттеу нәтижелерінің жоғары деңгейдегі дәлдігі мен сенімділігін қамтамасыз ететінін растайды.</p>
	<p>8.4. Маңызды тұжырымдар өзекті және сенімді ғылыми әдебиетке сілтемелер арқылы расталған/жартылай расталған/расталмаған.</p>	<p>Төлеу Е.Т. диссертациясында барлық негізгі теориялық және практикалық тұжырымдар кең ауқымды өзекті және сенімді дереккөздерге негізделген. Әдеби шолуда стандарттау, аккредитация және медициналық көмек сапасын басқару саласындағы халықаралық және отандық тәжірибені көрсететін қазіргі жарияланымдар келтірілген. Автор Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымының деректері, ұлттық бағдарламалар мен Қазақстан Республикасының нормативтік құжаттарына, сондай-ақ Scopus және</p>

			<p>ВАК индексіндегі рецензияланатын журналдарда жарияланған ғылыми мақалаларға сүйенеді. Бұл жұмыстың тақырыбының жоғары деңгейдегі аналитикалық зерттелгенін және шығарылған қорытындылардың ғылыми негізді екенін растайды.</p>
		8.5 Қолданылған әдебиеттер көздері әдеби шолу үшін жеткілікті/жеткіліксіз.	<p>Төлеу Е.Т. диссертациясындағы әдебиеттер шолуы шетелдік және отандық тәжірибені қамтиды, бұл аккредитация стандарттарын енгізу, медициналық көмек сапасын және қауіпсіздігін арттыру мәселелерін жан-жақты талдауға мүмкіндік береді. Қолданылған дереккөздер дұрыс таңдалған, қазіргі заманғы ғылыми басылымдар, нормативтік құжаттар және денсаулық сақтау жүйесінің қазіргі жағдайын бейнелейтін аналитикалық материалдарды қамтиды. Дереккөздердің саны мен сапасы толыққанды әдебиет шолуын жүргізуге жеткілікті болып, зерттеу тақырыбы мен бағытын негіздеуді растайды.</p>
9	Практикалық кагидаты құндылық	9.1 Диссертацияның теориялық мәні бар ма: 1) иә; 2) жоқ.	Диссертация Төлеу Е.Т. айқын теориялық мәнге ие, себебі онда медициналық көмінің сапасымен қауіпсіздігін

			<p>қамтамасыз етудің негізгі құралы ретінде стандартизацияның жүйелік ролі негізделген. Автор Қазақстандағы медициналық ұйымдардың аккредитациялау жүйесінің жағдайын кешенді талдап, стандарттарды енгізудегі негізгі кедергілерді анықтап, олардың тиімділігін арттыру жолдарын ұсынған.</p>
		<p>9.2 Диссертацияның практикалық маңызы бар және алынған нәтижелердің практикада қолданылу мүмкіндігі жоғары:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) иә; 2) жоқ. 	<p>Диссертация Төлеу Е.Т. практикалық маңызы зор. Автор мегаполистегі кардиологиялық орталықтың қызметін кешенді бағалау негізінде медициналық көмектің сапасы мен қауіпсіздігін арттыру құралы ретінде стандартизация механизмдерін жүйелі енгізудің қажеттілігін дәлелдеді. Бұл енгізу актілері мен жасалған құралдарды («Қызметкерлер мен пациенттердің қанағаттану деңгейін анықтау анкетасы және сапа мен «қауіпсіздік мәдениеті» элементтерін бағалау анкетасы», ішкі стандарттар жүйесі (СОП-тар), сапа көрсеткіштері, «Медициналық қателіктер банкі», сондай-ақ цифрлық нұсқадағы медициналық ақпараттық жүйедегі сапа мен қауіпсіздікті бағалау функциясы) қолданылуымен расталады. Автор</p>

		<p>ұсынған мақсатты топтарды қалыптастыруды оңтайландыру бойынша ұсыныстар денсаулық сақтау практикасына енгізілді</p>
	<p>9.3 Практикаға арналған ұсыныстар жаңа ма: 1) толық жаңа; 2) жартылай жаңа (жаңа ұсыныстар 25-75% аралығында); 3) жаңа емес (жаңа ұсыныстар 25%-тен аз).</p>	<p>Практикалық денсаулық сақтау саласына арналған ұсыныстар Төлеу Е.Т. диссертациясында толық жаңа болып табылады.</p> <p>Автор алғаш рет кардиологиялық профильге стандарттарды бейімдеуді, «Медициналық қателіктер банкі» құруды қамтитын сапа мен медициналық көмектің қауіпсіздігін басқару құралдарын әзірлеп, енгізді.</p> <p>Ұсыныстардың жаңалығы – қауіпсіздік мәдениетін жүйелі қалыптастыруға бағытталған тәсілде, оның ішінде пациенттердің қауіпсіздігі бойынша 6 халықаралық мақсаттың орындалуын бағалау, қызметкерлер мен пациенттер арасында сауалнама жүргізу, сондай-ақ оқиғалар мен клиникалық сәйкессіздіктерді талдауға негізделген түзету механизмдерін енгізу.</p> <p>Жасалған алгоритмдер мен ұйымдық шешімдер тәуекелдерді басқаруды айтарлықтай жақсартып, оқиғалардың жиілігін төмендетуге, өлім-жітім, асқынулар және пациенттердің қанағаттану деңгейін арттыруға мүмкіндік береді. Бұл шаралар бұған</p>

			дейін Қазақстандағы кардиологиялық орталықтар деңгейінде қолданылмаған, сондықтан олардың түпнұсқалығы мен жоғары практикалық маңызы дәлелденген.
10.	Жазу және ресімдеу сапасы	<p>Кәсіби академиялық жазу сапасы:</p> <p>1) жоғары;</p> <p>2) орташа;</p> <p>3) орташа деңгейден төмен;</p> <p>4) төмен.</p>	<p>Диссертация Төлеу Е.Т. жоғары академиялық деңгейде жазылған. Мәтіннің баяндалуы логикалық әрі құрылымды, бөлімдері өзара байланысқан, зерттеудің мақсаты мен міндеттері нәтижелер мен қорытындыларда айқын көрініс табады. Қолданылған тіл ғылыми талаптарға сай, стиль үйлесімді, фактілік қателер жоқ, мәліметтер дұрыс әрі сауатты интерпретацияланған. Зерттеуді көрнекілендіретін кестелер, графиктер мен схемалар қолданылған, бұл материалды қабылдауды жеңілдетеді. Оформление Қазақстан Республикасының диссертациялық жұмыстарға қойылатын нормативтік талаптарына сәйкес жүргізілген.</p>
11.	Диссертацияға ескертулер		<i>1. Пилоттық зерттеудің уақыт шеңбері жеткілікті шектеулі болғандықтан, алынған нәтижелердің толықтығы мен тереңдігіне әсер етуі мүмкін. Байқау кезеңін ұзарту</i>

		<p>анықталған заңдылықтардың сенімділігі мен тұрақтылығын арттыруға мүмкіндік береді.</p> <p>2. Диссертацияда шетелдік бағдарламалармен салыстырмалы талдау берілгенімен, жұмыстың ғылыми маңыздылығын арттыру үшін халықаралық тәжірибені және оның зерттеу әдістемесін қалыптастыруға әсерін толығырақ ашу орынды болар еді.</p> <p>3. Диссертацияның кейбір бөлімдерінде жеке статистикалық мәліметтер графикалық материалмен (диаграммалар, инфографика) қосымша көрсетіліп, көрнекілігі арттырылуы мүмкін.</p> <p>Осы ескертулер жұмысқа арналған ұсыныс сипатында болып, жүргізілген зерттеудің ғылыми құндылығы, жаңалығы және практикалық маңыздылығын кемітпейді.</p>
12.	<p>Докторант мақалаларының зерттеу тақырыбы бойынша ғылыми деңгейі (диссертация мақалалар сериясы нысанында қорғалған жағдайда ресми рецензенттер докторанттың зерттеу тақырыбы бойынша әр мақаласының ғылыми деңгейін зерделейді)</p>	<p>Диссертация тақырыбы бойынша 19 ғылыми жұмыс жарияланған, оның ішінде 3 мақала халықаралық Scopus дерекқорында индекстелетін журналда, 3 мақала ҚР Ғылым саласындағы сапа комитеті (бұрынғы ВАК) ұсынған журналдарда, сондай-ақ халықаралық ғылыми конференцияларда 10 тезис, 1 әдістемелік ұсыным және 2 авторлық куәлік алынды. Жарияланған материалдар зерттеудің негізгі нәтижелерін және ұсынылған түзету әдістерінің апробациясын көрсетеді. Мақалалардың ғылыми деңгейі қазіргі талаптарға сай келеді, нәтижелер кәсіби қауымдастықта апробациядан өткен, бұл олардың маңыздылығы мен жаңалығын растайды. Докторанттың жарияланым белсенділігі диссертациялық жұмыстың жеткілікті дәрежеде апробацияланғанын көрсетеді, ал Scopus-тағы жарияланымдар оның халықаралық деңгейде мойындалғанын білдіреді.</p>
13.	<p>Ресми рецензенттің шешімі (осы Үлгі ереженің 28-тармағына сәйкес)</p>	<p>Төлеу Есбол Тыныбекулының «Мегаполис жағдайындағы кардиология орталығының жұмысын оңтайландыру» тақырыбындағы диссертациялық жұмысы өзекті, ғылыми жаңалығы бар және жоғары практикалық маңызы бар толыққанды ғылыми-квалификациялық еңбек болып табылады. Жұмыстың мазмұны 6D110200 – «Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығына толық сәйкес келеді, нәтижелері эмпирикалық деректермен, апробациямен және рецензияланған басылымдарда жарияланымдармен расталған. Жеке кейбір ескертулерге қарамастан, диссертация Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің «Дәрежелерді беру ережелері» талаптарына</p>

